

MUNI
ARTS

Reflektivní deník

Pro učitelská studia

Jméno studenta

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Reflektivní deník

Nástroj k reflexi pedagogické praxe v rámci učitelských studií

Období praxí:

Podklady zpracovaly: Šalamounová, Z., Brücknerová, K., Egerlová, D., Fořtová, N. C.,
Procházková, I., Sedláčková, J., Trombiková, M., & Zaňko, T.

Reflektivní deník FF vznikl v rámci projektu OP VVV Zkvalitnění a Inovace Přípravy budoucích
učitelů na MUNI (ZIP MUNI), reg. č. p.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0016170.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

JAK PRACOVAT S REFLEKTIVNÍM DENÍKEM.....	5
PROČ REFLEKTIVNÍ DENÍK?	5
CO PATŘÍ DO REFLEKTIVNÍHO DENÍKU?	5
JAK MÁ VYPADAT DENÍKOVÝ ZÁZNAM?	6
KDY S DENÍKEM ZAČÍT PRACOVAT?	6
JAK PRACOVAT S TOUTO ŠABLONOU?	6
REFLEKTIVNÍ DENÍKOVÉ ZÁZNAMY	7
PŘED PRVNÍ PRAXÍ.....	8
PRVNÍ PRAXE.....	10
<i>Popis školního prostředí</i>	11
<i>Reflexe stínování</i>	12
<i>Reflexe náslechnů</i>	13
<i>Reflexe tandemové výuky</i>	14
<i>Reflexe vlastní výuky</i>	15
DRUHÁ PRAXE.....	16
<i>Popis školního prostředí</i>	17
<i>Reflexe stínování</i>	18
<i>Reflexe náslechnů</i>	19
<i>Reflexe tandemové výuky</i>	20
<i>Reflexe vlastní výuky</i>	21
TŘETÍ PRAXE	22
<i>Popis školního prostředí</i>	23
<i>Reflexe stínování</i>	24
<i>Reflexe náslechnů</i>	25
<i>Reflexe tandemové výuky</i>	26
<i>Reflexe vlastní výuky</i>	27
INSPIRACE PRO REFLEKTIVNÍ ZÁZNAMY	29
INSPIRACE PRO REFLEXI STÍNOVÁNÍ A HOSPITOVANÝCH HODIN	29
INSPIRACE PRO ZÁZNAMY K VLASTNÍ VÝUCE	31

Jak pracovat s reflektivním deníkem

Reflektivní deník je nástroj, který je považován za velmi efektivní dlouhodobou podporu profesního růstu. Následující stránky by Vám měli pomoci, pokud si ještě nejste jisti, jak tohoto nástroje využívat, aby Vám byl co nejvíce ku prospěchu.

Proč reflektivní deník?

Reflektivní deník s Vámi půjde učitelským studiem. Měl by sloužit k zaznamenání myšlenek, postřehů a zkušeností, které budete na Vaší cestě považovat za vhodné či nutné zachytit. Díky tomu se k nim budete moci vrátit, reflektovat Vaši zkušenost, učit se a rozvíjet své profesní vidění. Uvidíte tak (a budete mít zdokumentované), kam jste od počátku učitelského studia došli a kudy Vaše cesta vedla.

Co patří do reflektivního deníku?

Deník je v první řadě Váš. Můžete do něj tedy psát cokoli, co uznáte za vhodné, a to po dobu všech tří praxí (a ideálně i po jejich ukončení). **Závazným minimem je, abyste během každé z praxí (tj. za každý předmět) vytvořili sedm záznamů.** Díky tomu bude možné vracet se k tomu, co pro Vás bylo důležité, i během reflektivních seminářů prostřednictvím společných reflexí. **Záznamy jsou na konci každého semestru, v němž probíhá praxe, odevzdávány, neboť slouží jako podklad pro udělení hodnocení.** Do deníku může nahlédnout Váš vysokoškolský vzdělavatel, neboť mu to může napomoci zkvalitnit a zacílit Vaši reflexi. Váš provázející učitel k deníku přístup mít nebude, pokud jej s ním sami nebudete chtít sdílet.

Záleží na Vás a na domluvě na Vaší katedře, zda se v reflektivním deníku budete soustředit na určitá konkrétní témata (budete se v reflektivních záznamech věnovat předem domluvenému tématu), nebo budete psát deník sestávající z otevřených záznamů na Vaše vlastní téma. Stejně tak záleží na Vás a na domluvě v rámci Vaší katedry, v jakém poměru se v záznamech budete vracet k pozorovaným (náslechoovým) hodinám a nakolik k Vaším vlastním. Využít můžete podněty k reflexi nabízené na konci tohoto deníku. Stejně tak můžete v záznamech reflektovat cíle, které jste si stanovili díky Sebe/hodnoticímu nástroji.

Dále se v záznamech můžete vrátit k procesu stínování (první praxe) a k Vaší tandemové výuce, čímž výčet možných námětů nekončí.

Jak má vypadat deníkový záznam?

Struktura jednotlivých záznamů je inspirována ALACT modelem reflexe, s nímž jste pracovali již na počátku studia (v seminářích školní pedagogiky). Zkuste jej využít v celé jeho hloubce – vraťte se k situaci komplexně, běžte za hranici rychlých řešení, pro hledání možných alternativních scénářů využijte teorie. Dbejte na to, ať se reflexe „nestane jen fintou“ (Korthagen, 2014) či povinností, ale pomáhá Vám růst.

Kdy s deníkem začít pracovat?

Reflexivní deník si rozhodně začněte vést při nástupu na praxi. Můžete jej však využít již před první praxí. Pokud jste již během prvního semestru učitelského studia řešili své sebepojetí a vraceli se k němu, přemýšleli jste nad myšlenkou, kterou chcete mít uchovanou, taktéž ji můžete uschovat do deníku (sekce Před první praxí).

Jak pracovat s touto šablonou?

V této šabloně máte připraveny podpůrné formuláře s otázkami pro každou ze tří praxí (předmětů). Záznam začíná vždy obecnější charakteristikou školy a Vaší praxe na ní. Poté máte k dispozici formuláře pro reflexi stínování, náslechu, tandemové výuky a vlastní výuky. Podle toho, jaké složky Vaší praxe budete v konkrétním semestru reflektovat, si zkopírujete příslušný počet šablon.

Reflektivní deníkové záznamy

Před první praxí

Zde si můžete poznamenat cokoli, s čím jste se setkali před praxí (můžete si zde vlastními slovy popsat ALACT model, sebehodnotit Vaší dovednosti reflektovat, Vaše subjektivní přesvědčení, k němuž chcete později směřovat svoji praxi...)

Nebojte se psát, kreslit, vkládat, fotit a vkládat ... fantazii se meze nekladou.

První praxe

Popis školního prostředí

Název a adresa školy:

Charakteristika školy: velikost školy, velikost obce, typ školy, umístění školy ad., profil školy (orientace, důležité předměty, pozice předmětu vaší aprobace v rámci kurikula), popis tříd/y, kde probíhá praxe

Stručný záznam si poznamenejte již na začátku praxe, ale nebojte se k němu vracet a doplňovat ho, pokud Vám nové informace budou připadat důležité. Zkuste v průběhu praxe přemýšlet nad tím, jak se charakteristika školy promítá do procesů, které se v ní odehrávají.

Popis atmosféry ve škole: vztahy mezi učiteli, spolupráce mezi učiteli, přístup učitelů k žákům (jak o nich ve škole hovoří), přístup vedení školy k učitelům, přístup učitelů k vedení školy atd.

Poznamenejte si cokoli, co Vás v průběhu praxe zaujme, čeho si všimnete. Nebojte se jej doplňovat s tím, jak se budete po škole déle pohybovat a prostředí školy Vám bude známější. Přemýšlejte, zda se Vaše vnímání vyvíjí, a přemýšlejte proč.

Poznámka: Nepište samoučelně dlouhý text. Poznamenávejte si, co je pro Vás zajímavé či důležité.

Reflexe stínování

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vracíte ke stínování provázejícího učitele

Možné otázky:

Z čeho se skládá pracovní den učitele? Co všechno dělá? Kolik času má na různé činnosti? Jak to zvládá? Co mě před stínováním nenapadlo? Jak to koresponduje s mojí dosavadní představou o výkonu učitelské profese?

O čem chci v důsledku stínování mluvit se svým provázejícím učitelem?

(poznamenejte si, k čemu se chcete vrátit)

Možný výstup:

Profesiogram (tedy výčet toho, co učitel dělá, případně proporce jednotlivých činností a reflexe toho, jaké dovednosti jsou pro výkon jednotlivých činností nezbytné), který lze diskutovat s provázejícím učitelem, ale i na fakultě.

Reflexe náslechu

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Popis vybrané situace: *(vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)*

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co dělal učitel? Co dělali žáci? Jak se podle mě cítili? Jak situaci vnímali? Atd.

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na sledované výuce líbilo a chtěl/a bych to přenést do vlastní výuky? Co bych chtěl/a dělat jako můj provázející učitel?

Co chci dělat jinak než můj provázející učitel? Jaký postup bych mohl/a použít?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité či zajímavé)

Poznámka: Můžete se zeptat Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci vnímá on / ona, zda probíhala v souladu s jeho / jejím očekáváním. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč?

Reflexe tandemové výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl naší vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vracíte k vaší tandemové výuce.

Možné otázky:

Plánovali jsme společně? Jak se nám plánovala výuka v tandemu? Proč?

Vyučovali jsme společně? Jak se nám společně vyučovalo? Proč?

Podařilo se nám společně reflektovat? Jak to probíhalo? Proč?

Jak mi vyhovovala tato podoba tandemové výuky? Co bych chtěl/a příště zkusit udělat jinak?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Reflexe vlastní výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků:

Hlavní cíl mé vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Činnosti ve výuce: (stačí jen stručně, v bodech)

Popis vybrané situace: (vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co jsem dělal/a? Co dělali žáci? Jak jsem se cítil/a? Jak se podle mě cítili žáci? Na co jsem myslel/a? Kde byli myšlenkově moji žáci?

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? Případně co mohu udělat pro to, aby příště hodina v daném parametru probíhala stejně jako tentokrát? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na mé výuce líbilo a chci v rámci své praxe zachovat?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Poznámka: Zeptejte se Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci z Vaší výuky vnímá on / ona. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč?

Druhá praxe

Popis školního prostředí

Název a adresa školy:

Charakteristika školy: velikost školy, velikost obce, typ školy, umístění školy ad., profil školy (orientace, důležité předměty, pozice předmětu vaší aprobace v rámci kurikula), popis tříd/y, kde probíhá praxe

Stručný záznam si poznamenejte již na začátku praxe, ale nebojte se k němu vracet a doplňovat ho, pokud Vám nové informace budou připadat důležité. Zkuste v průběhu praxe přemýšlet nad tím, jak se charakteristika školy promítá do procesů, které se v ní odehrávají.

Popis atmosféry ve škole: vztahy mezi učiteli, spolupráce mezi učiteli, přístup učitelů k žákům (jak o nich ve škole hovoří), přístup vedení školy k učitelům, přístup učitelů k vedení školy atd.

Poznamenejte si cokoli, co Vás v průběhu praxe zaujme, čeho si všimnete. Nebojte se jej doplňovat s tím, jak se budete po škole déle pohybovat a prostředí školy Vám bude známější. Přemýšlejte, zda se Vaše vnímání vyvíjí, a přemýšlejte proč.

Poznámka: Nepište samoučelně dlouhý text. Poznamenávejte si, co je pro Vás zajímavé či důležité.

Reflexe stínování

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vracíte ke stínování provázejícího učitele

Možné otázky:

Z čeho se skládá pracovní den učitele? Co všechno dělá? Kolik času má na různé činnosti? Jak to zvládá? Co mě před stínováním nenapadlo? Jak to koresponduje s mojí dosavadní představou o výkonu učitelské profese?

O čem chci v důsledku stínování mluvit se svým provázejícím učitelem?

(poznamenejte si, k čemu se chcete vrátit)

Možný výstup:

Profesiogram (tedy výčet toho, co učitel dělá, případně proporce jednotlivých činností a reflexe toho, jaké dovednosti jsou pro výkon jednotlivých činností nezbytné), který lze diskutovat s provázejícím učitelem, ale i na fakultě.

Reflexe náslechu

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Popis vybrané situace: *(vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)*

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co dělal učitel? Co dělali žáci? Jak se podle mě cítili? Jak situaci vnímali? Atd.

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na sledované výuce líbilo a chtěl/a bych to přenést do vlastní výuky? Co bych chtěl/a dělat jako můj provázející učitel?

Co chci dělat jinak než můj provázející učitel? Jaký postup bych mohl/a použít?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité či zajímavé)

Poznámka: Můžete se zeptat Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci vnímá on / ona, zda probíhala v souladu s jeho / jejím očekáváním. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč?

Reflexe tandemové výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl naší vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vracíte k vaší tandemové výuce.

Možné otázky:

Plánovali jsme společně? Jak se nám plánovala výuka v tandemu? Proč?

Vyučovali jsme společně? Jak se nám společně vyučovalo? Proč?

Podařilo se nám společně reflektovat? Jak to probíhalo? Proč?

Jak mi vyhovovala tato podoba tandemové výuky? Co bych chtěl/a příště zkusit udělat jinak?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Reflexe vlastní výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků:

Hlavní cíl mé vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Činnosti ve výuce: (stačí jen stručně, v bodech)

Popis vybrané situace: (vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co jsem dělal/a? Co dělali žáci? Jak jsem se cítil/a? Jak se podle mě cítili žáci? Na co jsem myslel/a? Kde byli myšlenkově moji žáci?

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? Případně co mohu udělat pro to, aby příště hodina v daném parametru probíhala stejně jako tentokrát? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na mé výuce líbilo a chci v rámci své praxe zachovat?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Poznámka: Zeptejte se Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci z Vaší výuky vnímá on / ona. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč?

Třetí praxe

Popis školního prostředí

Název a adresa školy:

Charakteristika školy: velikost školy, velikost obce, typ školy, umístění školy ad., profil školy (orientace, důležité předměty, pozice předmětu vaší aprobace v rámci kurikula), popis tříd/y, kde probíhá praxe

Stručný záznam si poznamenejte již na začátku praxe, ale nebojte se k němu vracet a doplňovat ho, pokud Vám nové informace budou připadat důležité. Zkuste v průběhu praxe přemýšlet nad tím, jak se charakteristika školy promítá do procesů, které se v ní odehrávají.

Popis atmosféry ve škole: vztahy mezi učiteli, spolupráce mezi učiteli, přístup učitelů k žákům (jak o nich ve škole hovoří), přístup vedení školy k učitelům, přístup učitelů k vedení školy atd.

Poznamenejte si cokoli, co Vás v průběhu praxe zaujme, čeho si všimnete. Nebojte se jej doplňovat s tím, jak se budete po škole déle pohybovat a prostředí školy Vám bude známější. Přemýšlejte, zda se Vaše vnímání vyvíjí, a přemýšlejte proč.

Poznámka: Nepište samoučelně dlouhý text. Poznamenávejte si, co je pro Vás zajímavé či důležité.

Reflexe stínování

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vrátíte ke stínování provázejícího učitele

Možné otázky:

Z čeho se skládá pracovní den učitele? Co všechno dělá? Kolik času má na různé činnosti? Jak to zvládá? Co mě před stínováním nenapadlo? Jak to koresponduje s mojí dosavadní představou o výkonu učitelské profese?

O čem chci v důsledku stínování mluvit se svým provázejícím učitelem?

(poznamenejte si, k čemu se chcete vrátit)

Možný výstup:

Profesiogram (tedy výčet toho, co učitel dělá, případně proporce jednotlivých činností a reflexe toho, jaké dovednosti jsou pro výkon jednotlivých činností nezbytné), který lze diskutovat s provázejícím učitelem, ale i na fakultě.

Reflexe následů

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Popis vybrané situace: *(vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)*

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co dělal učitel? Co dělali žáci? Jak se podle mě cítili? Jak situaci vnímali? Atd.

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na sledované výuce líbilo a chtěl/a bych to přenést do vlastní výuky? Co bych chtěl/a dělat jako můj provázející učitel?

Co chci dělat jinak než můj provázející učitel? Jaký postup bych mohl/a použít?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité či zajímavé)

Poznámka: Můžete se zeptat Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci vnímá on / ona, zda probíhala v souladu s jeho / jejím očekáváním. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč?

Reflexe tandemové výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků

Hlavní cíl naší vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Prostor pro Váš volný text, ve kterém se vracíte k vaší tandemové výuce.

Možné otázky:

Plánovali jsme společně? Jak se nám plánovala výuka v tandemu? Proč?

Vyučovali jsme společně? Jak se nám společně vyučovalo? Proč?

Podařilo se nám společně reflektovat? Jak to probíhalo? Proč?

Jak mi vyhovovala tato podoba tandemové výuky? Co bych chtěl/a příště zkusit udělat jinak?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Reflexe vlastní výuky

Datum, vyučovací hodina v rámci daného dne, ročník, téma, počet žáků:

Hlavní cíl mé vyučovací hodiny: (jak má být formulovaný cíl?)

Činnosti ve výuce: (stačí jen stručně, v bodech)

Popis vybrané situace: (vyberu si jednu situaci, k níž se chci vrátit – nemusím reflektovat celou hodinu)

Co se dělo v situaci, ke které se chci vrátit? Jak probíhala? Co jsem dělal/a? Co dělali žáci? Jak jsem se cítil/a? Jak se podle mě cítili žáci? Na co jsem myslel/a? Kde byli myšlenkově moji žáci?

Analýza situace:

Proč situace probíhala tak, jak probíhala? Co v ní bylo důležité? Co ji formovalo?

Návrhy pro mě:

Co by bylo možné udělat jinak a lépe? Případně co mohu udělat pro to, aby příště hodina v daném parametru probíhala stejně jako tentokrát? (Zamyslete se nad možnými zdroji inspirace a pojmenujte si je, ideálně využijte teorii, kterou znáte)

Co se mi na mé výuce líbilo a chci v rámci své praxe zachovat?

Další poznámky: (cokoli, co mi dál přišlo důležité, nebo prostě jen zajímavé)

Poznámka: Zeptejte se Vašeho provázejícího učitele / Vaší provázející učitelky, jak situaci z Vaší výuky vnímá on / ona. Pokud se Vaše vnímání situace různí, proč

A photograph of a staircase with a metal handrail. The word "Inspirace" is written in blue on one of the steps. The stairs are made of dark, textured material, possibly stone or concrete. The handrail is a simple, cylindrical metal bar. The background is a plain, light-colored wall. The lighting is bright, creating strong shadows and highlights on the steps and the wall.

Inspirace

Inspirace pro reflektivní záznamy

Reflektovat můžete edukační situace například ve vztahu k některému z následujících témat.

Inspirace pro reflexi stínování a hospitovaných hodin

Nastavení didaktických cílů a důkazy o učení

Student si klade otázky typu: *Má učitel pro svou výuku vhodně formulované didaktické cíle? Daří se jeho žákům těchto cílů dosáhnout? Vědí žáci, jaké jsou cíle, které by prostřednictvím výuky měli naplnit? Má učitel evidenci o tom, že žáci cílů dosáhli? Jakou?*

Plánování výuky

Student si klade otázky typu: *Jak si učitel připravuje plán výuky? Je pozorovaná výuka plánovaná? Jakou podobu plán výuky má? Jak s tímto plánem učitel v rámci výuky pracuje? Odpovídá výuka plánu učitele? Co učitel dělá v případě žákovských otázek či vyoření tématu, které jej odvádějí od nastaveného plánu výuky?*

Nastavení a udržení podmínek pro učení ve třídě (kázeň ve třídě)

Student si klade otázky typu: *Jak učitel dopředu (proaktivně) pracuje na tom, aby ve třídě nevznikala centra nekázně či nepozornosti? Co dělá, když žáci nedávají pozor? Co dělá, když žáci vyrušují? Jaké prostředky disciplinace uplatňuje a s jakým efektem?*

Rovné vzdělávací příležitosti

Student si klade otázky typu: *Hovoří v hospitované výuce žáci rovnoměrně? Zapojuje učitel své žáky rovnoměrně? Jak učitel komunikuje s dívkami a jak s chlapci? Komunikuje rovnoměrně s nejslabšími a nejsilnějšími žáky ve třídě? Mají všichni žáci reálnou možnost podílet se na výuce?*

Komunikace jako prostředek učení

Student si klade otázky typu: *Klade učitel svým žákům otázky, které jim umožňují argumentovat? Argumentují žáci ve výuce? Proč ano, proč ne? Dává učitel svým žákům formativní zpětnou vazbu? Kdy a jak? Daří se mu ve výuce nastavit podmínky pro otevřenou diskusi mezi žáky? Vede tato diskuse k naplnění cílů hodiny?*

Individualizace a diferenciacce – student si klade otázky typu: Jsou ve třídě žáci se SVP? Jak s nimi učitel pracuje? Pracuje s diferencovaným zadáním tak, aby se mohli všichni zapojit?

Spolupráce učitele se zákonnými zástupci žáků (v rámci třídních schůzek, hovorových hodin, tripartit)

Student si klade otázky typu: Jak se učitel připravuje na třídní schůzky? Jaké typy informací sděluje? Jak komunikuje s rodiči? Jak komunikuje s žákem před rodiči (tripartity)? Dochází k diskusi mezi učitelem a rodiči? Jak učitel žákům sděluje informace o nedostatečných vzdělávacích výsledcích žáků?

Spolupráce učitele s dalšími spolupracujícími organizacemi uvnitř školy i mimo ni (např. ŠPP, PPP, SPC, SVP, instituce poskytující DVPP aj).

Student si klade otázky typu: Jak učitel komunikuje se školním poradenským pracovištěm? Jaké typy situací s jednotlivými členy řeší? Jak je nastavená spolupráce mezi učitelem a členy ŠPP? Jaké typy informací učitel získává? Jak s nimi dále pracuje? Jaká dokumentace provází řešení různých situací?

Dohled učitele nad žáky

Student reflektuje dohled ve škole v čase mezi vyučovacími hodinami, při akcích organizovaných školou, při akcích organizovaných mimo školu (návštěva kulturních či vzdělávacích institucí, olympiády, soutěže apod.). Student si klade otázky typu: Jak učitel zajišťuje bezpečnost žáků v průběhu přestávek? Jaké typy situací řeší? Jaké typy situací neřeší? Jak se snaží působit na chování žáků a s jakým výsledkem?

Učitel a jeho odpovědnost vůči společnosti

Student si klade otázky typu: Vnímá učitel svou odpovědnost vůči (svým) žákům, kolegům, rodičům, potažmo společnosti? Jakým způsobem o ní přemýšlí? Jak ji definuje? Jak se mu daří závazek naplňovat?

+ další témata specifická pro jednotlivé programy, např. práce učitele s žakovským předporozuměním probíranému tématu

Student si klade otázky typu: Jak učitel zjišťuje, zda jsou studenti vybavení znalostmi pro starší dějiny? Jak učitel vede žáky ke sledování aktuální situace, aktuálních problémů a k tomu, aby hledali jejich historické kontexty? Jak učitel rozvíjí tzv. historické (pluralitní) myšlení? (historie)

O tématech se pobavte s Vašimi didaktiky.

Inspirace pro záznamy k vlastní výuce

Uvažujte o obdobných tématech, která jste řešili v souvislosti s výukou provázejícího učitele, kde jste si také stanovili, jak byste chtěli výuku sami koncipovat. Nyní můžete porovnat, co jste si představovali jako ideál a jak se Vám daří jej naplnit v praxi.

Nastavení didaktických cílů a důkazy o učení

Student si klade otázky typu: *Mám pro svou výuku vhodně formulované didaktické cíle? Daří se mým žákům těchto cílů dosáhnout? Vědí žáci, jaké jsou cíle, které by prostřednictvím výuky měli naplnit? Mám evidenci o tom, že žáci cílů dosáhli? Jakou?*

Plánování výuky

Student si klade otázky typu: *Jak si připravuji plán výuky? Považuji svoji práci na přípravě za efektivní? Jakou podobu můj plán výuky má? Vyznám se v něm? Je zde vše, co potřebuji? Není zde něco nadbytečného? Jak s tímto plánem v rámci výuky pracuji? Odpovídá má výuka mému plánu? Co dělám v případě žakovských otázek či vynoření tématu, které jej odvádějí od nastaveného plánu výuky?*

Rovné vzdělávací příležitosti

Student si klade otázky typu: *Hovoří v mé výuce žáci rovnoměrně? Zapouji své žáky rovnoměrně, resp. mám představu o tom, jak je zapouji? Jak komunikuji s dívkami a jak s chlapci? Komunikuji rovnoměrně s nejslabšími a nejsilnějšími žáky ve třídě? Mají všichni žáci reálnou možnost podílet se na výuce?*

Komunikace jako prostředek učení

Student si klade otázky typu: *Kladu svým žákům otázky, které jim umožňují argumentovat? Argumentují mí žáci ve výuce? Proč ano, proč ne? Dávám svým žákům formativní zpětnou vazbu? Kdy a jak? Daří se mi ve výuce nastavit podmínky pro otevřenou diskusi mezi žáky? Vede tato diskuse k naplnění cílů hodiny?*

Individualizace a diferenciaci

Student si klade otázky typu: *Jsou ve třídě žáci se SVP? Jak s nimi pracuji? Pracuji s diferencovaným zadáním tak, aby se mohli všichni zapojit?*

Nastavení a udržení podmínek pro učení ve třídě

Nejtěžší je pro studenty v rámci pregraduální přípravy nastavit a udržet ve třídě optimální podmínky pro učení, tzn. regulovat chování žáků, disciplinovat je, udržet jejich pozornost). Zde se nabízí otázky:

Jak dopředu (proaktivně) pracuji na tom, aby ve třídě nevznikala centra nekázně či nepozornosti? Co dělám, když žáci nedávají pozor? Co dělám, když žáci vyrušují?

Profesní učení mezi provázejícím učitelem a studentem učitelství

Student si klade otázky typu: Co dělám na základě pokynů mého provázejícího učitele a jak se k tomu stavím? Co bych chtěl/a dělat jako můj provázející učitel a jak na tom pracuji? Co bych chtěl/a dělat jinak než můj provázející učitel, jak a jak na tom pracuji?

Učitel a jeho odpovědnost vůči společnosti

Student si klade otázky typu: Jak vnímám svou odpovědnost vůči (svým) žákům, kolegům, rodičům, potažmo společnosti? Jakým způsobem o ní přemýšlím? Jak svůj závazek definuji? Jak se mi daří můj závazek naplňovat?

+ další témata specifická pro jednotlivé programy, např. u učitelství historie by mohly Vaše otázky vypadat následovně:

Práce s žákovským předporozuměním probíranému tématu – Zjišťuji, zda jsou žáci vybaveni znalostmi pro starší dějiny? Vedu žáky ke sledování aktuální situace, aktuálních problémů a k tomu, aby hledali jejich historické kontexty? Jak? Rozvíjím tzv. historické (pluralitní) myšlení? Jak?

O dalších tématech se pobavte s Vaším oborovým didaktikem.

